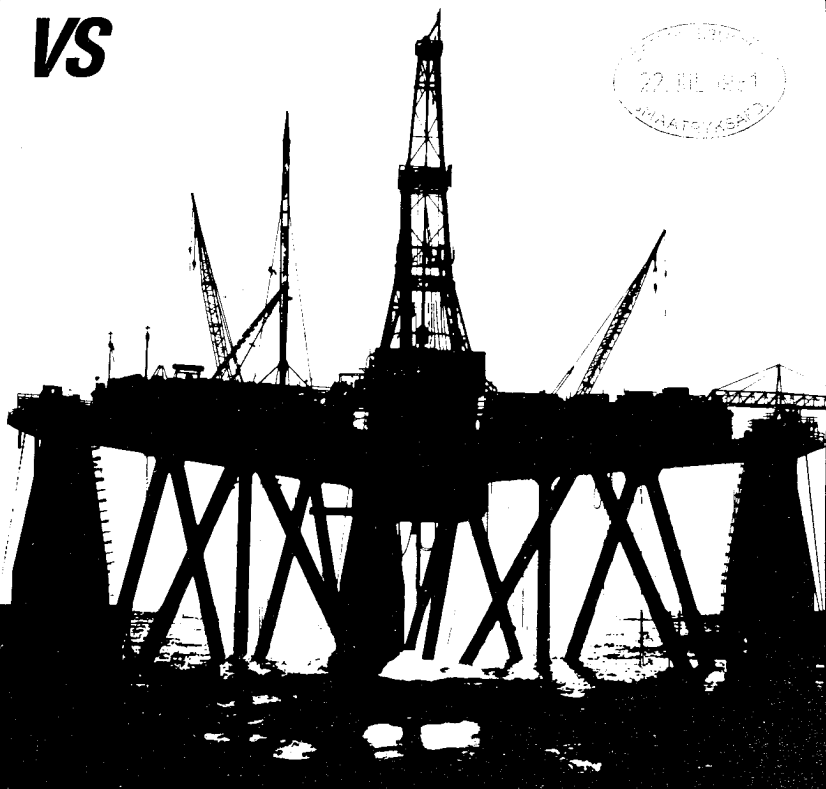


VS



Nationalisering af Norsøenergien

To gange har socialdemokratiske regeringer foræret Nordsøressourcerne til A.P.Møller og deres multinationale partnere. Første gang, da eneretsbevillingen til energien i den danske undergrund blev givet i 1962. Anden gang, da koncessionen skulle tages op til fornyet overvejelse i 1975/76.

Oliepriserne er blevet mangedoblet i løbet af 70'erne. Energiforsyningen er blevet til et kæmpemæssigt samfundsproblem. Alligevel har DUC fået lov til at pleje sine private profitinteresser ved hjælp af "verdens bedste koncession".

DUCs INTERESSER ER IKKE LØN-ARBEJDERNES INTERESSER

DUCs profitinteresser står i modsætning til arbejderklassens og andre lønarbejdes interesser. Det er til at få øje på, når man ser på nogle af de centrale spørgsmål omkring olien og gassen i Nordsøen.

Det er farligt, hvis det danske samfunds forsyning med olie og gas bliver styret ud fra de multinationale økonomiske og politiske interesser. For det første fordi en langsigtet energiplanlægning, som lønarbejderne har gavn af, kræver sikkerhed for, at der er de forsyninger der er brug for. For det andet fordi kontrollen med energiforsyningen er et magtmiddel. I en skærpet politisk situation kan de multinationale bruge det mod lønarbejderne.

Ser vi på DUC-koncessionen som den er i dag, så er der ikke noget, der ligner forsyningssikkerhed. Staten har ingen *køberet* til olien og gassen og der er ikke nogenpligt til *ilandføring* af råstofferne i Danmark.

EFTERFORSKNING

En langsigtet energiplanlægning i lønarbejdernes interesser kræver, at man ved, hvor meget der findes af de forskellige energiråstoffer i den danske undergrund.

Det kræver en efterforskning, der så hurtigt og grundigt som muligt kan kortlægge ressourcerne.

Men A.P.Møller og de andre er kun interesseret i at efterforske lige de steder, hvor de regner med at der er specielt meget at hente. Og i DUC-koncessionen er der hverken krav til *tempo eller grundighed* i efterforskningen. Resultat: Efterforskningsaktiviteten er 3-4 gange ringere i den danske del af Nordsøen end i den norske og britiske.

PRODUKTIONS- OG LEVERINGSBETINGELSER

Olien og gassen skal leveres i det tempo og den mængde, som der er behov for ud fra lønarbejdernes interesser. Det skal ik-

ke være omvendt, sådan at energiforsyningen tilrettelægges efter, hvilke mængder DUC-kapitalerne har behov for at få afsat for at hente så mange penge hjem som muligt.

DUC er interesseret i at få tømt sine felter, inden bevillingen udløber i 2012. Men lønarbejderne har ingen interesse i, at ressourcerne bliver brugt op i hastigt tempo. Oliens og gassen skal strække til hele den overgangsperiode, der skal til for at bygge hele energiforsyningen på vedvarende energi (det kan vare omkring 50 år). Derfor må leveringstempo og -mængde afpasses efter en energiplanlægning, der styrer frem mod den vedvarende energi.

For øjeblikket lever DUC-koncessionen overhovedet ikke op til det krav. Tværtimod: I gaskontrakten fra 1979 er leveringsbetingelserne først og fremmest fastlagt ud fra hensynet til DUCs profit, mens de går på tværs af en ordentlig energiplanlægning.

DEN ØKONOMISKE FORDEL AF OLIE OG GASSEN

Lønarbejderne har en indlysende interesse i energipriser, der er til at betale. Det gælder mere end nogensinde, efter at energipriserne er blevet hevet ud af dyrtidsreguleringen.

Samtidig kan lønarbejderne kun være interesserede i, at indtægterne fra olien og gassen ikke tilfalder private selskaber. For så længe de får indtægterne, er det sikkert som amen i kirken, at lønarbejderne ikke får gavn af dem. Men hvis indtægterne tilfalder staten, så er der åbnet op for en *kamp* om, hvad de skal bruges til. Det giver en mulighed for at sætte nogle lønarbejderinteresser igennem omkring energipriserne, i kampen mod de offentlige nedskæringer og på andre måder.

Som det er nu følger olien og gassen de internationale oliepriseres himmelflugt. Og den eneste sikre indtægt, staten har, er en såkaldt royalté (dvs afgift på indvunden olie) på skallede 8 1/2%. Egentlig skulle

der også være en selskabsskat på 40%. Men når man ser på DUC-selskabernes evne til at borttrylle ethvert overskud, der kan beskattes, så kan man godt regne med at skyde en hvid pind efter den selskabsskat.

Resultatet er en fortjeneste, som DUC i hvert fald ikke behøver at være kede af: på de kendte forekomster vil den i aktuelle priser ligge på omkring 250 milliarder!

På alle fire punkter der er nævnt her, findes der langt skarpere koncessionsbetingelser i lande som Norge og Storbritanien (og i Grønland!). Regeringen har nu omsider lagt op til, at noget i samme stil skal gennemføres i den danske Nordsø.

REGERINGENS UDSPIL

I december 1980 afbrød regeringen sine forhandlinger med A.P.Møller. Det skete under pres fra befolkningen, hvor et flertal nu går ind for at fratage DUC koncessionen. Næste skridt har så været udarbejdelsen af tre lovforslag:

1. Arealafgivelser. Regeringen lægger op til, at hele DUCs koncessionsområde skal tilbageleveres frem til 1-1-1985. *Men:* DUC får lov til at beholde de felter, hvor der er produktion, og de felter, hvor der inden tilbageleveringsfristen er indgivet indvindingsansøgning. Som det ikke var mere end nok får de *desuden* 3-4 år udover de fastsatte tidsfrister til at vurdere nye fund og indsende indvindingsansøgninger.

2. Køberet. Regeringen foreslår, at staten/DONG skal have køberet til 50% af DUC-olien. Det skal dog være til markedspris.

3. Olierørledning. For at sikre indføringen i Danmark skal staten bygge en olie-rørledning. DUC får pligt til at levere olien gennem ledningen.;

Disse forslag er meget langt fra at tilfredsstille lønarbejdernes interesser i forhold til Nordsøen. Det er vanvittigt, at der ikke er køberet til *hele* oliemængden i den danske undergrund, og økonomisk er der jo ingen fordel ved en køberet, når

det alligevel skal foregå til markedspris. Men først og fremmest er forslaget om arealafgivelser en ren foræring til A.P. Møller og de andre. De kan sikre sig de rigeste olie- og gasfelter. Det kan ikke undre, at A.P.Møller straks tilkendegav sin sympati for den del af forslaget!

Samtidig har regeringen dog sagt, at der skal laves nogle ændringer i den eksisterende undergrundslov, så koncessionsvilkårene i Nordsøen bliver strammet kraftigt op. Man siger, at de skærpede krav til efterforskning og produktion også skal gælde de nye fund, som DUC gør inden arealerne skal afgives. Derudover vil der komme forslag til en skærpet beskatning af indtægterne fra Nordsøen.

Hvis disse forslag bliver tilstrækkelig skrappe, vil noget af det forsømte kunne indhentes. Men selv i bedste fald bliver der kun tale om halve løsninger, først og fremmest fordi DUC kan få lov til at beholde alle sine nuværende felter på de gamle koncessionsvilkår.

NATIONALISERING

I stedet for de halve løsninger bør Nordsø-ressourcerne nationaliseres, dvs. - at private selskaber skal sættes fra bestillingen. Det er ikke fordi en nationalisering giver nogen *garanti* for en energipolitik i lønarbejdernes interesser. Men hvis den kombineres med kravene til *forsyningsikkerhed, efterforskning, produktions- og leveringsbetingelser*, og hvis den i øvrigt giver staten *indtægterne* fra olien og gassen, så er der klart bedre *muligheder* for, at lønarbejdernes interesser kan slå igennem i energipolitikken.

Hvad skal en nationalisering så bruges til?

Overgang til vedvarende energi. Målet er, at hele energiforsyningen opbygges på *vedvarende energi*. Den må lønarbejderne kæmpe for, fordi den er langt det mest *miljøvenlige*, fordi den ikke giver problemer med *ressourcer*, der slipper op, fordi den betyder en teknologi, der langt nemmere kan underlægges *demokratisk kon-*

trol, fordi den ikke giver *sikkerhedsproblemer*, der truer mennesker og natur, fordi den giver *øget beskæftigelse* og fordi den giver *uafhængighed af de multinationale*. Det må siges at være en del gode grunde.

Men overgangen til fuld anvendelse af vedvarende energi vil tage nogen tid, måske omkring 50-60 år. Her kan olien og gassen komme til at spille en meget central rolle med at sikre energiforsyningen på rimelige vilkår i overgangsperioden. De allerede kendte forekomster kan dække ca. 40% af det danske energiforbrug i 25 år. Men det kræver selvfølgelig, at brugen af olien og gassen afstemmes efter en energiplanlægning, der satses på udbygningen af den vedvarende energi. Hvis Nordsøressourcerne fyres af på så kort tid, fordi det giver godt med profit, så forstærkes mulighederne for, at der kommer forsyningskriser og priseksplorationer på et tidspunkt. Og det er det bedste kort på hånden for A-krafttilhængerne.

ENERGIUDGIFTER, SOM LØNARBEJDERNE KAN BETALE

Lønarbejdernes krav til energipolitikken kan aldrig gå ud på, at man bare skal afsætte hele energien så billigt som muligt. For medmindre man så laver en meget stram styring eller rationering, så vil der ske det, at ressourcerne hurtigt slipper op - og så er det nat med en langsigtet energiplanlægning uden A-kraft.

Nationaliseringen skal bruges mere målrettet, til at sikre lav- og mellemløbskomsterne overkommelige priser på det energiforbrug, der er nødvendigt i det daglige (frem for alt varmeudgifterne). Det må så kombineres med sikring af energibesparelser, udvikling af alternativ energi m.m.

Samtidig må der føres en særlig kamp for at sikre levevilkårene ved, at energipriserne kommer ind i dyrtidsreguleringen og varmeudgifterne indregnes i boligsikringen.

Kampen for en nationalisering af

Nordsøenergien må altså gå hånd i hånd med en stadig kamp på arbejdspladserne, i boligkvartererne, i lokalområderne og gennem energibevægelsens arbejde på landsplan for vedvarende energi og energipriser, som lønarbejderne kan betale.

EN GENNEMFØRT ENERGIPLANLÆGNING I ARBEJDERKLASSENS INTERESSE KRÆVER SOCIALISME

En konsekvent energiplanlægning i lønarbejdernes interesse kan ikke gennemføres under kapitalistiske forhold.

For det første er der bundet meget stærke kapitalinteresser til olien, A-kraften, el-forsyningen osv. Man skal ikke regne med, at disse kapitalinteresser kan sættes totalt uden for indflydelse, så længe energiforsyningen foregår inden for kapitalistiske rammer.

For det andet hænger energiforbruget sammen med hele det kapitalistiske samfunds planløshed. F.eks. bliver der brugt en masse benzin på grund af afstandene mellem arbejdsplads, bolig og indkøbssted, et resultat af den manglende planlægning under kapitalismen.

For VS hænger kampen for en energiplanlægning i lønarbejdernes interesse derfor på længere sigt sammen med kampen for socialisme. Men her og nu må kræfterne samles om kravene:

Nationalisering af Nordsøenergien

En langsigtet energiplanlægning uden A-kraft og med udbygning af vedvarende energi

Energipriser, lønarbejderne kan betale